28. september 2015

Radio- og tv-nævnet

Louise Nygaard Andersen
Fuldmægtig, cand.jur.

lna@kulturstyrelsen.dk
www.kulturstyrelsen.dk

DR Byen
Emil Holms Kanal 20
0999 København C

Att.: DR Jura, Politik og Strategi

Klage over skjult reklame for ALKA i programmet Fodboldmagasinet Sporten vist på DR1

Sammendrag

Henrik Tange har ved mail af 9. maj 2015 klaget over skjult reklame for Alka i forbindelse med programmet Fodboldmagasinet Sporten vist på DR1 bl.a. den 3. maj 2015.

Radio- og tv-nævnet har nu taget stilling i sagen og truffet afgørelse om, at visningen af vandmærket for Alka Superliga er i overensstemmelse med § 72 i radio- og fjernsynsloven og § 2, stk. 1, i reklamebekendtgørelsen, da det ikke udgør skjult reklame for Alka.

Sagens oplysninger

Klagen vedrører programmet Fodboldmagasinet Sporten på DR1, der sendes hver søndag på DR1. Det påklagede program er vist på DR1 den 3. maj 2015 kl. 21.40 og bringer bl.a. indslag fra fodboldturneringer som Superligaen og Premier League.

Klager anfører, at visningen af et logo nederst i skærmbilledet i de indslag fra Superligaen, der vises i programmet, udgør skjult reklame for Alka i strid med § 2, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 801 af 21. juni 2013 om reklamer og sponsorering mv. af programmer i radio, fjernsyn og on demand-audiovisuelle medietjenester samt indgåelse af partnerskaber (reklamebekendtgørelsen), hvorefter reklamer klart skal kunne identificeres som sådanne, således at de i indhold og præsentation adskiller sig fra ordinære programmer.

Beskrivelse af programmet

DR har som bilag til høringssvar af 27. maj 2015 vedlagt en kopi af programmet, der har en samlet varighed af ca. 28 minutter.

Programmet starter med en kort intro, hvorefter der stilles om til værten, der præsenterer programmet. Herefter vises to korte sekvenser fra henholdsvis Superligaen og Premier League. I begge sekvenser ses et vandmærke med logo og navn på den pågældende liga nederst i højre hjørne af skærmen.

Der stilles om til værten, der giver nogle korte teasere og herefter indleder programmets første indslag:

"Esbjerg tabte i ugens løb pokalsemifinalen til F.C. København. I dag var det tid til revanche. I det hele taget har vestjyderne og Niels Frederiksen tabt mere, end de har vundet her i foråret, og er nu snublende tæt på de to nedrykningspladser. Derfor skulle holdet helst på tavlen i dagens kamp i Parken."

Herefter vises udvalgte klip fra kampen mellem Esbjerg og F.C. København, der kommenteres af en DR-journalist. Skærmbilledet er opdelt således, at der nederst i venstre side vises DR's eget logo. Øverst i midten ses pointtavlen med kampens stilling og forkortelser af de to holds navne. Nederst i venstre hjørne ses vandmærket, der består af Alkas logo til venstre, Superligaens logo til højre og ordet *"Superliga"* forneden. 1 minut og 22 sekunder inde i klippet forsvinder vandmærket for Alka Superliga i ca. 1 minut, hvorefter det atter fremtræder.

Efter klippet om Esbjerg – F.C. København vises status og reportager fra de øvrige kampe i Superligaen på samme måde som kampen mellem Esbjerg og F.C. København.

Herudover vises der klip fra den britiske turnering Premier League. I disse optagelser fremtræder der også et vandmærke nederst til venstre i skærmbilledet med denne ligas logo.

Foruden fodbold behandler programafsnittet også øvrige sportsbegivenheder, herunder eksempelvis boksekampen Mayweather mod Pacquiao, EM i kajak, kvindernes EHF Cup finale, afslutningen i cykelløb Romandiet Rundt m.fl.

Programmet afsluttes med en outro, hvor der vises klip fra både det italienske og britiske mesterskab øverst i skærmbilledet, mens rulleteksterne kører forneden.

Høringssvar

DR:
DR har i høringssvar af 27. maj 2015 oplyst, at Fodboldmagasinet Sporten sendes hver søndag på DR1. Programmet viser højdepunkter fra alle weekendens fodboldkampe i Alka Superliga, de sidste nyheder fra de store udenlandske fodboldligaer samt de mest væsentlige nyheder fra den øvrige sportsverden.

Superligaen har siden forårssæsonen i 2015 haft virksomheden Alka som titel- og hovedsponsor. I den forbindelse skiftede Superligaen navn til Alka Superliga.

DR oplyser endvidere, at DR ikke viser hele kampe fra Alka Superliga. Rettighederne til at vise hele kampe er erhvervet af både Modern Times Group MTG Limited, som bl.a. ejer MTG TV (TV3-kanalerne) og CMore.

På den baggrund vises samtlige Alka Superliga-kampe på kanalerne TV3+, TV3 Sport, Canal 8 og Canal 9. Det er TV3 Sport og CMore, der producerer transmissionerne fra kampene.

Om vandmærket for Alka Superliga:

DR oplyser, at alle transmissioner fra Alka Superliga-kampe indeholder vandmærket med ligaens navn og logo, som Divisionsforeningen leverer til de producerende tv-stationer.

DR oplyser endvidere, at der synes at være mindre forskelle i de producerende tv-stationers anvendelse af vandmærket, som f.eks. forsvinder i en periode på ca. 45 sekunder midt i reportagen fra kampen FC København mod Esbjerg, ligesom vandmærket bliver lagt forskelligt på i forhold til kampens starttidspunkt. Disse forhold er uden for DR's kontrol, og baggrunden for dette er ikke DR bekendt.

Aftalen mellem DR og DBU:

DR oplyser, at DR i 2011 indgik en aftale med DBU og Superligaen A/S om at kunne vise højdepunkter fra Superliga og DBU Pokalen for perioden 1. juli 2012 – 30. juni 2015.

DR oplyser endvidere, at det i praksis foregår sådan, at DR modtager det færdigproducerede live-signal direkte fra den producerende tv-station, inklusive vandmærke, hvorefter DR redigerer højdepunkterne til brug i bl.a. Fodboldmagasinet.

DR er efter aftalen med DBU/Superliga A/S forpligtet til at anvende den betegnelse for turneringerne og fodboldkampene, som Superligaen A/S/Divisionsforeningen/DBU til enhver tid måtte ønske, men aftalen indeholder ingen forpligtelser for DR til at vise vandmærket.

DR's bemærkninger:

DR henviser til Radio- og tv-nævnets afgørelse af 15. oktober 2014 om skjult reklame for VELUX i en Champions League håndboldkamp, hvor nævnet fandt, at der forelå et indirekte sponsoreringsforhold mellem titel- og hovedsponsoren VELUX og DR, bl.a. fordi DR forpligtede sig til at foretage interviews foran tavler med sponsorlogoer i kontrakten med arrangøren.

DR anfører, at situationen er en anden i nærværende sag. DR er ikke forpligtet over for sponsorerne i kontrakten med DBU og dermed ikke forpligtet til at vise vandmærket i forbindelse med udsendelse af højdepunkter fra Alka Superliga.

DR har ligeledes erhvervet rettighederne fra DBU og Superliga A/S til markedspris. Alka har hverken givet et direkte eller indirekte tilskud til DR's programvirksomhed, hvilket understøttes af, at sponsoraftalen mellem Alka og DBU/Superliga A/S blev indgået 3 år senere end den aftale, DR indgik med DBU og Superliga A/S om visning af højdepunkter.

Det er derfor DR's opfattelse, at der ikke forligger et sponsorforhold mellem Alka og DR, og at reglerne om sponsorering som følge heraf ikke skal finde anvendelse i nærværende sag.

Skjult reklame for Alka:

DR anfører, at der ikke foreligger en fremhævelse af virksomheden Alka i det påklagede program, der går ud over, hvad der måtte være berettiget i forhold til programmets redaktionelle indhold.

DR anfører endvidere, at der sker en visuel fremhævelse af Alka, ved at vandmærket vises, eftersom vandmærket bl.a. består af virksomhedens navn og logo.

Denne fremhævelse går dog ikke udover, hvad der er redaktionelt berettiget. Fodboldmagasinet Sporten viser uddrag fra kampe i de største nationale og internationale fodboldligaer. I den forbindelse er det en relevant oplysning for seerne at vide, hvilken liga det pågældende klip stammer fra. Vandmærket introducerer den relevante turnering, ligesom det fungerer som en visuel

orienteringshjælp i et program, der hurtigt skifter mellem forskellige uddrag af højdepunkter i forskellige fodbold turneringer. Dette gælder især for seere, der ikke fra starten har fulgt med i "Fodboldmagasinet Sporten". Det er med andre ord en oplysning, som efter DR's opfattelse er redaktionelt påkrævet og uundgåelig i et program som det påklagede.

Herudover fremhæver DR, at hverken virksomheden Alka eller dens produkter bliver nævnt, omtalt eller på anden måde fremhævet i udsendelsen. Fremhævelsen er således reduceret til visning af Alka Superligas logo, hvori Alkas navn indgår som et delelement.

Endelig henviser DR til, at det er blevet standard i sportsverdenen, at transmissioner fra store sportsbegivenheder – ikke alene transmissioner fra de store fodboldligaer som fx Bundesliga eller Premier League, men også fra andre sportsgrene som fx den amerikanske ishockeyliga NHL – indeholder et vandmærke med navnet af den respektive turnering som identifikationshjælp for seerne.

DR finder samlet set ikke, at der foreligger en uberettiget fremhævelse af Alka. Det er DR's opfattelse, at visning af vandmærket for Alka Superliga falder indenfor rammerne af, hvad der er berettiget i forhold til programmets redaktionelle formål.

Der foreligger derfor ikke skjult reklame for Alka.

Til brug for Radio- og tv-nævnets behandling af sagen blev DR bedt om at redegøre nærmere for vandmærket, herunder om det var teknisk muligt for DR at fjerne vandmærket i de klip, som DR får leveret af de producerende tv-stationer, eller om det omvendt var fastbrændt til optagelserne. DR oplyste i en mail den 11. august 2015, at vandmærket er brændt fast i optagelserne og ikke er muligt for DR at fjerne.

Radio- og tv-nævnets vurdering

Radio- og tv-nævnet har i henhold til § 44, nr. 1, i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 255 af 20. marts 2014 (radio- og fjernsynsloven), på sine møder den 25. august 2015 og den 25. september 2015 behandlet sagen og skal udtale:

Radio- og tv-nævnet lægger indledningsvis til grund, at DR ikke i aftalen med DBU er forpligtet til at vise logoer el.lign. for turneringens sponsorer.

Herefter er spørgsmålet, om det er reglerne for sponsorering eller skjult reklame, der skal finde anvendelse.

I nævnets afgørelse af 15. oktober 2014 om skjult reklame for VELUX m.fl. i en håndboldkamp fandt nævnet bl.a., at der forelå et indirekte sponsoreringsforhold mellem DR og sportsbegivenhedens sponsorer. Nævnet lagde ved vurderingen vægt på, at DR som producerende tv-station havde erhvervet transmissionsrettighederne til en lavere pris, end det ville have været tilfældet, hvis Champions League blev afholdt uden sponsorstøtte. Nævnet lagde endvidere vægt på, at DR gennem sin aftale med arrangøren forpligtede sig over for sportsbegivenhedens sponsorer til at foretage interviews foran tavler med sponsorlogoer mv.

I nærværende sag er DR ikke producerende tv-station til kampe i Superligaen og har dermed ikke samme indflydelse på tilrettelæggelsen af programmet mv. DR køber færdigproducerede klip med kampenes højdepunkter, hvor vandmærket er brændt fast i optagelserne. Endelig er DR ikke i aftalen med DBU forpligtet overfor sponsorerne på nogen måde.

Radio- og tv-nævnet finder på denne baggrund ikke, at nærværende sag kan sidestilles med Radio- og tv-nævnets afgørelse af 15. oktober 2014 om skjult reklame for VELUX m.fl. i en håndboldkamp i Champions League.

Radio- og tv-nævnet finder på denne baggrund, at det er reglerne for skjult reklame, der skal finde anvendelse.

Det følger af § 72 i radio- og fjernsynsloven og § 2, stk. 1, i reklamebekendtgørelsen, at reklamer klart skal kunne identificeres som sådanne, således at de i indhold og præsentation adskiller sig fra ordinære programmer.

Reklamer, der udsendes i strid med reglerne, udgør skjult reklame.

Skjult reklame defineres i artikel 1, litra j) i direktiv 2010/13/EU om audiovisuelle medietjenester (AVMS-Direktivet) som følgende:

"præsentation i ord eller billeder af varer eller tjenesteydelser, en vareproducents eller tjenesteyders navn, varemærke eller virksomhed i programmer, når præsentationen fra medietjenesteudbyderens side er ment som reklame og vil kunne vildlede offentligheden med hensyn til sin art. En sådan præsentation anses navnlig for at være tilsigtet, når den foretages mod betaling eller anden modydelse".

Definitionen indeholder tre kumulative betingelser, der alle skal være opfyldte, førend der er tale om skjult reklame. Fremhævelsen skal være tilsigtet fra medietjenesteudbyderens side, den skal være ment som en reklame, og den skal kunne vildlede offentligheden med hensyn til sin art.

Da det i praksis kan være vanskeligt at afgøre, om en fremhævelse fra medietjenesteudbyderens side har været tilsigtet og ment som en reklame, har Kommissionen derfor i sin fortolkningsmeddelelse[1] bestemt, at det er berettiget at anvende kriteriet "uberettiget fremhævelse". En uberettiget fremhævelse kan bl.a. ligge i, at et varemærke, en tjenesteydelse mv. optræder gentagne gange eller fremhæves på en særlig måde i et program. I den forbindelse skal der tages hensyn til programmets redaktionelle indhold. Hvis en vare f.eks. fremhæves uden berettigelse i forhold til det redaktionelle indhold eller fremhævelsen skyldes, at kommercielle hensyn har påvirket det redaktionelle indhold eller indebærer en risiko for, at seerne vildledes, kan dette indikere, at der foreligger skjult reklame.

Inden vurderingen af, om programmet indeholder skjult reklame, skal det afklares, hvilken betydning det har, at DR alene viser korte optagelser med højdepunkter samt betydningen af, at disse optagelser ikke er egenproducerede.

Programmet ”Fodboldmagasinet” består bl.a. af en række indkøbte klip fra både ind- og udland med højdepunkter, som DR i høringssvaret oplyser, at DR har erhvervet til markedspris. DR har hverken haft indflydelse på indholdet eller tilrettelæggelsen af optagelserne, og herunder på de bagvedliggende aftaler mellem sportsarrangøren og den producerende tv-station.

Optagelserne med højdepunkter er en nøjagtig gengivelse af de udvalgte uddrag af fodboldprogrammerne, og de vises, på samme måde som et citat, i deres udsendte form. Dermed indeholder optagelserne kildeangivelser og krediteringer, der fremgår af det viste program. Disse angivelser varierer alt afhængig af, hvilken liga, der er tale om, og hvilken tv-station, der har produceret programmerne. Radio- og tv-nævnet finder på denne baggrund, at det fremstår tydeligt for seerne, at DR i Fodboldmagasinet citerer fra optagelser i programmer udarbejdet af andre tv-stationer.

---

[1] 2004/C 102/02 om visse aspekter ved bestemmelserne i direktivet om "Fjernsyn uden grænser, Direktiv 89/552/EØF, som senere ændret ved direktiv 2010/13/EU om audiovisuelle medietjenester.

Herefter er spørgsmålet, hvilken betydning det har, at optagelserne ikke er egenproducerede.

Radio- og fjernsynslovens § 72 om skjult reklame er efter sin ordlyd gældende for alle programmer, uagtet om de er indkøbte, stillet vederlagsfrit til rådighed eller egenproducerede. Bestemmelsen har til formål at beskytte seerne. Da et stort antal af de programmer, som vises i dag, er indkøbte, udvandes denne beskyttelse, hvis fortolkningen af radio- og fjernsynslovens § 72 førte til, at bestemte typer af programmer ikke skulle være omfattet.

Radio- og tv-nævnet finder på denne baggrund, at DR som udgangspunkt har pligt til at påse, at også indkøbte programmer overholder gældende regler.

Ifølge Radio- og tv-nævnets praksis indrømmes tv-stationerne dog en videre ramme i vurderingen af, om der er tale om skjult reklame, hvis programmet er indkøbt, og tv-stationen ikke har haft indflydelse på arrangementet. Dette ses navnlig ved visning af bannerreklamer og lignende ved transmissioner af sportsbegivenheder mv. Overdreven eksponering af og indzooming på eksempelvis bannerreklamer kan dog betyde, at en sådan visning alligevel udgør skjult reklame.

I den foreliggende sag finder nævnet, at vurderingen af, om der er tale om skjult reklame i Fodboldmagasinet, skal være mindre restriktiv, fordi der er tale om et indkøbt program, hvor DR ikke har haft indflydelse på arrangementet, og fordi optagelserne udgør en form for citat.

Herefter er spørgsmålet, om Fodboldmagasinet indeholder en fremhævelse af Alka.

Superligaen har ændret navn til Alka Superliga, hvorfor Alkas navn og logo fremtræder som et vandmærke i skærmbilledet, når kampene vises.

Radio- og tv-nævnet finder på denne baggrund, at der er sket en fremhævelse af Alka.

Spørgsmålet er herefter, om denne fremhævelse er redaktionelt beretttiget.

Fodboldmagasinet Sporten er et program, der sammensætter klip med højdepunkter fra en række forskellige fodboldligaer og andre store sportsbegivenheder. Programmets redaktionelle formål er dermed ikke at vise sportsbegivenhederne i deres helhed, men at give seerne en kort status på forholdene i sportens verden ved at citere højdepunkter fra kampene.

Endvidere indeholder optagelserne ikke en overdreven eksponering af eller indzooming på vandmærket.

Samlet set finder Radio- og tv-nævnet, at det i den konkrete sag er redaktionelt berettiget for DR at vise de indkøbte højdepunkter fra sportens verden.

Programmet Fodboldmagasinet indeholder dermed ikke skjult reklame for Alka i strid med reklamebekendtgørelsens § 2, stk. 1.

På baggrund heraf har Radio- og tv-nævnet truffet følgende

AFGØRELSE

Visningen af vandmærket for Alka Superliga i programmet Fodboldmagasinet Sporten vist på DR1 den 3. maj 2015 kl 21.40 indeholder ikke skjult reklame for Alka i strid med § 72 i radio- og fjernsynsloven eller § 2, stk. 1, i reklamebekendtgørelsen.

Mads Bryde Andersen
Formand

Louise Nygaard Andersen
Nævnssekretær

Kopi sendt til:
Henrik Tange